

Konference Cognitive Futures in the Arts & Humanities

aneb Psychologické vyhlídky uměleckého výzkumu

Josef Bartoš

Ve dnech 1.–4. července 2018 se v prostorách University of Kent na jihovýchodě Anglie konala konference s názvem *Cognitive Futures in the Arts & Humanities Symposium*, které organizátoři uspořádali již po šesté, poskytuje jedinečný prostor pro setkávání umělecko-vědních disciplín s dynamicky rozvíjející se oblastí kognitivní i neurokognitivní psychologie a neurovědy. Zájem o výzkum v této sféře je patrný z nabitého programu – každý den se uskutečnilo 21 panelů v průměru s 2–3 mluvčími, dohromady tedy prezentovalo svou práci přes 150 mluvčích. Akce se zúčastnili přední teoretici v oblasti divadla, jako například Amy Cooková a John Lutterbie z newyorské Stony Brook University, Bruce Alan McConachie z University of Pittsburg nebo Rhonda Blairová z dallaské Southern Methodist University. O hudební psychologii na konferenci promnesl příspěvek Eric Clarke z University of Oxford, o filmu pak Margrethe Bruun Vaageová z místní University of Kent. Mezi přítomnými se však objevili i zástupci tanečního umění, kteří prezentovali hned několik pozoruhodných příspěvků.

Významným hostem byla německá taneční vědkyně Bettina Bläsingová, která se ve svém výzkumu již dlouhodobě zabývá procesem učení tanečních pohybů, jejich

ukládáním pomocí paměťových procesů a následným vyvoláním vzpomínek. Zatím poslední výsledky představila v prezentaci *Interdisciplinary Research in Neuro-cognitive Dance Science: Building Multimodal Representations of Complex Movements in Memory*. Získané poznatky rozvíjejí koncept vtělené kognice (embodied cognition), holistické teorie, jejímž stavebním kamenem je předpoklad, že na kognitivních procesech se podílejí informace získané z celého těla, tedy z celého organismu člověka. Bläsingová je mimo jiné spoluautorkou sborníků zaměřených na kognitivní rysy tanečního umění: *The Neurocognition of Dance: Mind, Movement and Motor Skills*¹ a *Performing the Remembered Present: The Cognition of Memory in Dance, Theatre and Music*².

Choreoložka Katia Savrami z řecké University of Patras se ve svém příspěvku *Neurons Dancing in Creativity* věnovala kinestetické empatii, ústřednímu tématu současného tanečně-psychologického

¹ Bettina Bläsing – Martin Puttke – Thomas Schack. *The Neurocognition of Dance: Mind, Movement and Motor Skills*. Vyd. 1., Hove: Psychology Press, 2010.

² Bettina Bläsing – Pil Hansen. *Performing the Remembered Present: The Cognition of Memory in Dance, Theatre and Music*. London: Bloomsbury, Methuen Drama, 2017.

výzkumu. Podobně i neurokognitivní psycholožka Judith Beková spolu s tanečnicí a choreografkou Ninou Atkinsonovou z *Loop Dance Company* představily právě probíhající výzkum, ve kterém měří míru a typ tělesných reakcí při pozorování tanečního představení. Cenný příspěvek představuje dále projekt týmu složeného z kognitivního psychologa Philipa Barnarda z University of Cambridge, tanečního vědce Scotta deLahunty z Coventry University a choreografa Waynea McGregora. Přítomný Barnard referoval o výzkumu zaměřeného na proces rozhodování při tvorbě tanečního díla v prezentaci *Mapping the Audit Traces of Interdisciplinary Collaboration: Bridging and Blending Between Choreography and Cognitive Sciences*.

Freya Vass-Rheeová z místní pořadatelské instituce přednesla svůj příspěvek s názvem *Dancing, in the Dark: Situating a Discipline* o vlivu divadelního svícení na divácký vjem. Dle jejích slov se tanec neodehrává v pouhém vakuu, ale naopak v záměrně vytvářeném vizuálně-akustickém prostředí, které je při jeho studiu nutné brát v potaz. Předmětem jejího zkoumání se stala choreografie *Theorem* Williama Forsytha, se kterým autorka spolupracovala mezi lety 2006–2013.

Na možnost rozšířeného využití taneční terapie poukázala Pil Hansenová z University of Calgary v příspěvku *The Cognitive and Creative Strategies of Aging Dancers*. Autorka se zabývala využitím taneční terapie pro lidi třetího věku. Argumentovala tím, že tanečníci si s přibývajícím věkem vytvářejí určité mentální přístupy, které jim pomáhají lépe zvládat projevy procesu stárnutí.

Výše zmínění však nebyli jediní, jejichž příspěvek se zabýval taneční tematikou. Mezi mluvčími se dále objevili: Sarah Piniová a John Sutton (*Dancing Bodies, Sharing Minds: A Cognitive Ecological Approach to Stage Presence*), Aska Sakuta (*Embodied Flow States and its Role in Movement Performance*), Biliana Vassilevová (*Dramaturgies of the Gaga Bodies: Kinesthesia of Language*), Sylvia Solakidiová („*Let yourself be a mirror*“: *Interrelating Agencies of Art and Neurophysiology*), Daniella Aguiarová a Joao Queiroz (*Scenic Space as a Cognitive Tool for Creativity in Dance*), Maya Gavishová, Kate Stevensonová a Scott deLahunta (*Strategizing Choreography: The Application of Strategies for Diversifying Dance Designs*), Isabelle Choiniereová (*Cognitive Paradigm and Phenomenological Mediations: a 21st Century Proposition of Embodiment*), Saara Moisiová (*Body as a Source of Knowledge – The Meaning and Value of Contemporary Dance for Spectators*) a další.

Konference díky svému zaměření představuje unikátní příležitost k vzájemné výměně informací o probíhajících nebo již ukončených výzkumech v oblasti psychologie umění zaměřených z valné většiny na neurokognitivní podstatu jevů. Zájem o takové výsledky dokládá, že se jedná o velmi aktuální téma současného uměnovědného bádání. Bohužel pořadatelé nevydávají sborník příspěvků, čímž vědecká komunita přichází o možnost snadného přístupu k aktuálním informacím z oboru. Potěšující zprávou pro české zájemce ale může být, že příští konference se bude konat blíže, a to v německém Mainzu.